

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ARCHYVARO TARNYBA

2013 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2014-02-14 Nr. V6-66
Vilnius

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

Sparti technologinė pažanga, informacinių technologijų plėtra, naujų vadybos metodų taikymas dokumentus sudarančiose viešojo sektoriaus įstaigose neišvengiamai susiję ir su Dokumentų ir archyvų valdymo srities pokyčiais. Įstatymuose apibrėžti Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos vyriausiojo archyvaro ir Archyvų tarybos įgaliojimai dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo srities valstybės politikos srityje, tačiau subjektai, tiesiogiai vykdantys jiems priskirtų biudžetinių įstaigų dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų įgyvendinimą, yra būtent valstybės archyvai. Be šių funkcijų, valstybės archyvai atlieka dokumentinio paveldo kaupimo, saugojimo, sklaidos, priėjimo prie jo užtikrinimo funkcijas. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos (toliau – LVAT) misija – įgyvendinti dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo srities valstybės politiką, efektyviai administruoti Nacionalinį dokumentų fondą, kad būtų užtikrintas valstybės dokumentinio paveldo išsaugojimas ir jo prieinamumas visuomenei. Dalyvaudama formuojant valstybės politiką dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo srityje ir ją įgyvendindama, LVAT siekė atsižvelgti į valstybės archyvų atliekamų funkcijų daugialypiškumą, reaguoti į kintančias veiklos sąlygas, peržiūrėti vykdomus procesus ir neatidėliotinai priimti reikiamus sprendimus.

Skaitmeninimas ir skaitmenintų dokumentų pateikimas viešai prieigai internetu sudaro prielaidas valstybės archyvų dokumentus padaryti vis lengviau prieinamus profesionaliems tyrėjams ir plačiajai visuomenei. Kintant komunikavimo ir prieigos prie informacijos būdams, siekiama atsižvelgti į kintančius vartotojų informacinius poreikius, skaitmeninant valstybės archyvuose saugomus dokumentus bei dokumentų apskaitos dokumentus bei sprendžiant interaktyvios prieigos prie skaitmenintų dokumentų užtikrinimo klausimus.

Atsižvelgdama į Europos Komisijos siekius įgyvendinti Skaitmeninę darbotvarkę Europai (angl. *Digital agenda for Europe*) ir Europos Komisijos 2012 m. patvirtinto Europos archyvų grupės (angl. *European Archives Group*) pranešimo pagrindu parengtos ataskaitos „Archyvai Europoje. Skaitmeninės eros problemų sprendimas“ (COM(2012) 513 final) nuostatas, kad skaitmeninis išsaugojimas ir prieigos prie originalios skaitmeninės medžiagos suteikimas yra esminiai nacionalinių archyvų uždaviniai, taip pat ir į šioje ataskaitoje pateiktą rekomendaciją, kad nacionaliniai archyvai turi būti valdžios institucijų partneriai nustatant elektroninių dokumentų valdymo taisykles, LVAT daug dėmesio skyrė Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimuose priimtų sprendimų ar Ministro Pirmininko pavedimų, susijusių su institucijų skatinimu keistis tik elektroniniais dokumentais, vykdymui ir bendradarbiavo su kitomis institucijomis šių pavedimų vykdymo klausimais, kad elektroniniai dokumentai būtų suvokiami ir vertinami kaip valstybės informacinių išteklių dalis. Siekdami sukaupti dokumentus, nepaisant jų formos, laikmenos ir pateikimo būdo, valstybės archyvai įsiterpia į jiems priskirtų įstaigų dokumentų valdymo procesus nuo pat dokumentų gyvavimo ciklo pradžios, todėl informacinių sistemų, kurių priemonėmis valdomi ir perduodami dokumentai toliau saugoti į valstybės archyvus, taikymo ir suderinimo klausimai buvo itin svarbūs.

Norminiai teisės aktai, išleisti pagal Lietuvos vyriausiojo archyvaro kompetenciją, pranešimai konferencijose ir susitikimuose teikia informaciją suinteresuotoms institucijoms ir archyvų paslaugų vartotojams apie LVAT ir valstybės archyvų vaidmenį kaupiant ir saugant kolektyvinės atminties šaltinius.

Plėtojant tarptautinį bendradarbiavimą aktyviai dalyvauta Tarptautinės archyvų tarybos organizuojamuose renginiuose, Europos Sąjungos Tarybos Informavimo darbo grupės B.09 veikloje, buvo derinami susitarimų su Ukrainos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos archyvų institucijomis projektai. Lietuvai pirmininkaujant ES Tarybai, LVAT organizavo tris ekspertinio lygmens susitikimus: Europos nacionalinių archyvistų tarybos (EBNA) konferenciją; Europos archyvų grupės (EAG) susitikimą ir DLM forumo narių susitikimą ir konferenciją.

Stengiantis užtikrinti dokumentų išsaugojimą tinkamomis sąlygomis ir efektyviai išnaudoti valstybės archyvų dokumentų saugyklas, 2013 metais buvo priimtas ne vienas sprendimas, kai archyvų, stokojančių laisvos vietos dokumentų saugyklose, kai kurie dokumentų

fondai buvo perduoti saugoti į kitą valstybės archyvą. Suvokiant, kad toks problemos sprendimo būdas – tik laikina išeitis, buvo analizuojamos įvairios alternatyvios galimybės, kaip išspręsti opią saugyklų problemą statant naujas dokumentų saugyklas ar plečiant saugyklų plotus.

Didinant teikiamų paslaugų prieinamumą buvo tobulinamas LVAT valdomos Elektroninio archyvo informacinės sistemos funkcionalumas, LVAT ir valstybės archyvuose diegiama Integralios administracinių paslaugų sistema.

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

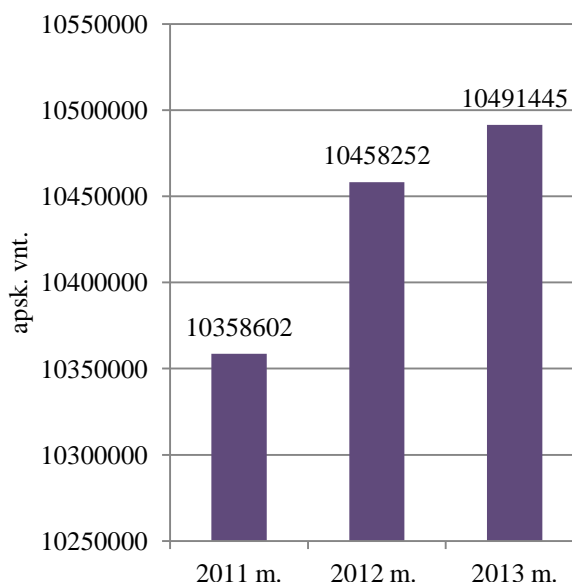
Strateginis tikslas – kaupti, išsaugoti ir populiarinti Lietuvos dokumentinį paveldą, skatinant visuomenės domėjimąsi juo, didinti dokumentų valdymo efektyvumą ir jų prieinamumą bei užtikrinti asmenų teisėtus interesus.

Strateginio tikslo įgyvendinimą apibūdinantys keturi efekto vertinimo kriterijai atspindi esminius pagrindinėse veiklos srityje pasiektus rezultatus.

E-01-01 efekto kriterijus Visuomenės poreikiams tenkinti valstybės archyvuose kaupiamas Nacionalinio dokumentų fondo išliekamąją vertę turinčių dokumentų kiekis (apskaitos vienetai).

Šio efekto kriterijaus 2013 metų planuota reikšmė – 30000 apsk. vnt. Pasiektas rezultatas – 39 927 apsk. vnt. Metinis veiklos plano įvykdymo procentas – 133,09 proc.

Papildydami Nacionalinį dokumentų fondą valstybės archyvai priėmė saugoti daugiau nei planuota dokumentų iš nevalstybinių organizacijų ir privačių juridinių asmenų, taip pat perimta saugoti daugiau dokumentų iš užsienyje veikiančių subjektų. Pirmą kartą į valstybės archyvus (į Elektroninio archyvo informacinę sistemą) priimti saugoti elektroniniai dokumentai – elektroniniai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai.

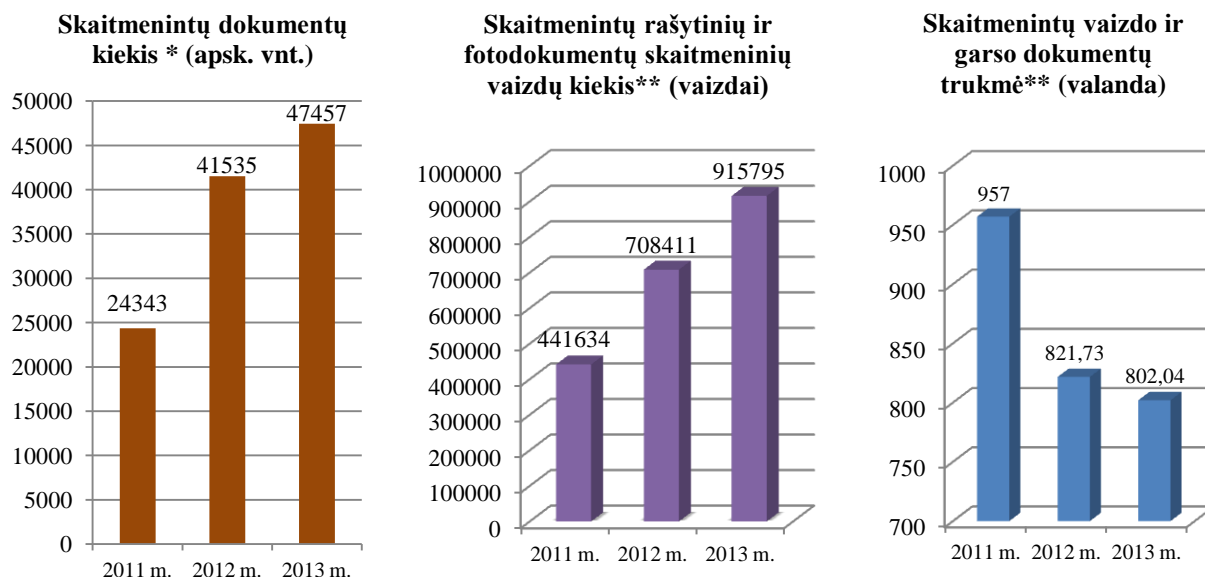
1 pav. Visuomenės poreikiams tenkinti valstybės archyvuose sukauptas Nacionalinio dokumentų fondo išliekamąją vertę turinčių dokumentų kiekis (apskaitos vienetai).

E 01-02 efekto kriterijus Skaitmeninių dokumentų kiekio didėjimas, siekiant gerinti prieigą prie valstybės archyvuose saugomų Nacionalinio dokumentų fondo dokumentų (proc.).

Šio efekto kriterijaus 2013 metų planuota reikšmė – 15 proc. Pasiektas rezultatas – 14,8 proc. Metinis veiklos plano įvykdymo procentas – 98,87 proc.

2013 metais valstybės archyvai skaitmenino 47 457 apskaitos vienetus dokumentų (915 795 (planuota – 606 000) rašytinių dokumentų ir fotodokumentų vaizdai bei 802,04 valandų skaitmenintų vaizdo ir garso dokumentų). Iš kitų juridinių asmenų skaitmeninių dokumentų šiais metais nebuvo gauta.

Vykdamas skaitmeninimo darbus buvo įgyvendinama Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 493 „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijos patvirtinimo“.

* neskaičiuojamas skaitmenintų iš bylų atrinktų pavienių dokumentų kiekis;

** vartotojams pagal atskirus užsakymus padarytų ir skaitmeninėse saugyklose neišsaugotų skaitmeninių vaizdų skaičius neįskaičiuojamas.

2 pav. Skaitmeninių dokumentų kiekio didėjimas per 2011–2013 metus, siekiant gerinti prieigą prie valstybės archyvuose saugomų Nacionalinio dokumentų fondo dokumentų.

E 01-03 efekto kriterijus Asignavimų, skirtų valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai vykdyti, panaudojimas (procentai).

Šio efekto kriterijaus 2013 metų planuota reikšmė – 100 proc. Pasiiektas rezultatas – 99,7 proc. Metinis veiklos plano įvykdymo procentas – 99,7 proc.

Šio efekto kriterijaus reikšmę lėmė sėkmingas valstybės perduotos savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijos koordinavimas.

Išanalizavus 2013 metų pirmo pusmečio duomenis buvo perskirstytos einamųjų metų dotacijos savivaldybėms. Perskirstyta savivaldybėms skirtų tikslinių dotacijų suma siekė 71 tūkst. Lt. Dvylikai savivaldybių administracijų asignavimai buvo sumažinti, devyniolikai – padidinti. Laiku atlikus skirtų asignavimų panaudojimo bei funkcijos vykdymo vertinimą, buvo užtikrintas racionalus ir tikslingas lėšų panaudojimas.

Valstybės archyvai atliko 17 patikrinimų savivaldybių administracijose (Alytaus raj., Varėnos raj., Lazdijų raj., Šakių raj., Panevėžio raj., Kupiškio raj., Pakruojo raj., Radviliškio raj., Akmenės raj., Plungės raj., Mažeikių raj., Telšių raj., Utenos raj., Šalčininkų raj., Kazlų Rūdos, Rietavo, Klaipėdos miesto). Pažeidimų nenustatyta.

E 01-04 efekto kriterijus Asmenų, palankiai vertinančių LVAT ir valstybės archyvų teikiamų paslaugų kokybę, dalis (procentai).

Šio efekto kriterijaus 2013 metų planuota reikšmė – 40 proc. Pasiiektas rezultatas – 94,3 proc. Metinis veiklos plano įvykdymo procentas – 235,75 proc.

Siekiant įvertinti LVAT ir valstybės archyvų teikiamų paslaugų kokybę, 2013 m. buvo atliekamos anoniminės asmenų apklausos dėl teikiamų paslaugų vertinimo. Buvo vertinamas aptarnavimo laikas archyve, suteiktos informacijos išsamumas, archyvo darbuotojų kompetencija ir paslaugumas ir pan. Šių apklausų rezultatai pranoko lūkesčius – teigiamai archyvų teikiamų paslaugų kokybę įvertino net 94,3 % respondentų.

Įgyvendinant strateginį tikslą buvo vykdomos dvi – **Nacionalinio dokumentų fondo administravimo (01.02)** ir **Valstybės perduotos savivaldybėms priskirtų archyvinų dokumentų tvarkymo funkcijos koordinavimo (01.03)** – programos.

Programas vykdė Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba (Vyriausybės įstaiga, priskirta Kultūros ministro reguliavimo sričiai) ir 15 valstybės archyvų.

Nacionalinio dokumentų fondo administravimo programoje (01.02) buvo numatyti šie tikslai:

1 tikslas – užtikrinti dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo srities valstybės politikos įgyvendinimą.

Įgyvendinama pirmąjį tikslą LVAT didelį dėmesį skyrė valstybės archyvų vykdomų procesų teisiniam reguliavimui. Parengti teisės aktai, reglamentuojantys valstybės archyvuose saugomų dokumentų (įskaitant vaizdo ir garso dokumentus) tvarkymą, apskaitą ir saugojimą: Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2013 m. lapkričio 12 d. įsakymas Nr. V-64 „Dėl valstybės archyvuose saugomų dokumentų tvarkymo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2013 m. lapkričio 13 d. įsakymas Nr. V-65 „Dėl valstybės archyvuose saugomų vaizdo ir garso dokumentų tvarkymo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2013 m. balandžio 19 d. įsakymas Nr. 39 „Dėl valstybės archyvų veiklos dokumentų saugojimo terminų“, taip pat Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2013 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. V-44 patvirtintas Nacionalinio dokumentų fondo administravimo kontrolės tvarkos aprašas, kuriuo remiantis bus vykdomi valstybės archyvų patikrinimai.

Svarbu paminėti, kad įgyvendinant Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 3 straipsnio 4 punktą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 906 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymą“ 3 punktą, Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2013 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. V-45 buvo patvirtintas Informacinių sistemų, kuriomis tvarkoma informacija, susijusi su dokumentų valdymu, steigimo, kūrimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašas.

Įgyvendinant pirmąjį programos tikslą, vienas iš svarbiausių darbų 2013 m. – prisidėti prie skatinimo keistis elektroniniais dokumentais iniciatyvų. Šiuo aspektu svarbus Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarime, vykusiam 2013 m. liepos 22 d., priimtas sprendimas 8 klausimu „Dėl bendros valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių elektroninių dokumentų rengimo, tvarkymo ir saugojimo paslaugos“ (*pritarti nuostatai, kad Informacinių visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformos aplinkoje sukurtų ir neatlygintinai teiktų bendrą elektroninių dokumentų valdymo paslaugą, apimančią elektroninių dokumentų rengimą, tvarkymą ir saugojimą ir skirtą nedidelę organizacinę struktūrą turinčioms valstybės ir savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir įmonėms*). Vykdamas šį pavedimą buvo parengta ir Informacinių visuomenės plėtros komitetui pateikta informacija apie šios paslaugos funkcionalumą, pateikti ADOC ir PDF-LT formato elektroninių dokumentų formavimo ir tikrinimo bibliotekų aprašai.

Dokumentų ir archyvų valdymo politikos formavimo Lietuvoje ypatybė yra ta, kad elektroninių dokumentų specifikacijos pagal šiuo metu esamą praktiką tvirtinamos Lietuvos vyriausiojo archyvaro arba su juo derinamos. Šioms specifikacijoms įteisinti ir valdyti reikalingi organizaciniai, techniniai sprendimai ir priemonės glaudžiai susiję su valstybės informacinių išteklių valdymu ir atitinkama infrastruktūra. 2013 m. gegužės 31 d. Lietuvos Respublikos

Vyriausybės kanceliarijoje vykusiame pasitarime dėl elektroninių dokumentų formatų buvo išreikšti pasiūlymai dėl verslo įmonių nesudėtingos struktūros rašytinių pdf formato elektroninių dokumentų (pagrindinis dokumentas su neprivalomais neatsiejamais priedais) specifikacijos poreikio. Atsižvelgiant į šiuos poreikius Lietuvos vyriausiojo archyvaro sudarytos darbo grupės buvo parengtas atnaujintas Elektroninio dokumento PDF-LT-V1.0 specifikacijos projektas (TAIS Nr. 14-402) (pirmas šios specifikacijos projektas buvo parengtas 2011 m. pabaigoje).

LVAT, įgyvendindama Lietuvos Respublikos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2013 metais tarpinstitucinio 2013–2014 m. veiklos plano priemonę „Parengti ir įgyvendinti pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai programas, pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai ir jai atstovauti santykiuose su kitomis Europos Sąjungos institucijomis“, organizavo tris neformalius ekspertinio lygmens susitikimus: Europos nacionalinių archyvistų tarybos (EBNA) konferenciją (2013 m. spalio 8–9 d.); Europos archyvų grupės (EAG) susitikimą (2013 m. spalio 9 d.); DLM forumo narių susitikimą ir konferenciją (2013 m. spalio 10–11 d.).

Neformalūs ES šalių narių nacionalinių archyvų vadovų susitikimai paskatino įkurti Europos nacionalinių archyvarų tarybą (toliau – EBNA). Šios Tarybos susitikimai nuo 1999 metų vyksta ES Tarybai pirmininkaujančioje šalyje. Vilniuje vyko jau 28-oji šios tarybos konferencija. Mūsų šalyje vykusioji konferencija buvo suskirstyta į keturias sesijas. Pirmojoje pranešimus apie kultūrinio paveldo politikos kaitą ir atminties institucijų bendradarbiavimą skaitė Rimvydas Laužikas (Vilniaus universitetas), Regina Varnienė (Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka), Vlatka Lemič (Kroatijos nacionalinis archyvas), Marietta Minotos (Graikijos generalinis valstybės archyvas). Antrojoje sesijoje buvo pristatyti pastaraisiais metais archyvų vykdomi projektai. Pranešimus skaitė Valerija Jusevičiūtė (Lietuvos centrinis valstybės archyvas), Arūnas Stočkus (Vilniaus universitetas), Lauri Leht (Estijos nacionalinis skaitmeninis archyvas). Trečioji sesija buvo skirta archyvinių paslaugų įvairovei ir naujoms tendencijoms aptarti. Šios sesijos pranešėjai – Eirikur Gudmundsson (Airijos nacionalinis archyvas), Jussi Nuorteva (Suomijos nacionalinė archyvų tarnyba), Asbjørn Hellum (Danijos valstybės archyvas). Spalio 9 d. vyko bendra EBNA ir EAG sesija. Pranešimus apie prieigos prie dokumentų teisinius ir praktinius aspektus skaitė Władysław Stępnik (Lenkijos vyriausioji archyvų direkcija), Gatis Karlsons (Latvijos nacionalinis archyvas), Mária Španková (Slovakijos archyvų ir registrų departamentas), Josee Kirps (Liuksemburgo nacionalinis archyvas).

2005 m. lapkričio 14 d. ET paskelbė rekomendacijas dėl prioritetinių veiksmų siekiant Europoje didinti bendradarbiavimą archyvų srityje (2005/835/EC). Jose teigiama, kad *Europos archyvų grupė, sudaryta iš valstybių narių ir Sąjungos institucijų paskirtų ekspertų, turėtų užtikrinti bendradarbiavimą dėl su archyvais susijusių bendrų klausimų ir jų koordinavimą, taip pat tolesnę veiklą dėl 2005 m. vasario mėn. „Pranešime apie archyvus išsiplėtusioje Europos Sąjungoje“ numatyto darbo ir ypač dėl šios rekomendacijos B punkte nurodytų prioritetinių priemonių. Šios rekomendacijos lėmė, kad buvo suburta Europos archyvų grupė (angl. *European Archives Group*), kurios jau 15-as susitikimas vyko Vilniuje. EBNA ir EAG bendros sesijos metu aptarti Europos istorinių archyvų saugojimo, Europos Sąjungos naujo asmens duomenų apsaugos reglamentavimo ir archyvų klausimai, Europos Komisijos dokumentų valdymo praktikos aspektai bei ES archyvų srities tęstinių projektų įgyvendinimas.*

DLM forumo narių susitikimo metu buvo skaitomi pranešimai apie informacinėje visuomenėje kylančias problemas ir jų sprendimo būdus, pristatyta įgyvendinamų projektų (E-ark ir EU Wiki) pažanga ir naujos iniciatyvos, DLM narių susitikime aptarti forumo einamieji reikalai. Spalio 11 d. vykusios konferencijos metu įvairių šalių atstovai skaitė pranešimus apie valstybės informacinių išteklių reguliavimo įtaką informacijai ir jos valdymui, bitų išsaugojimą skaitmeniniuose archyvuose, privatumą ir skaidrumą ieškant sprendimų elektroninio pašto informacijos valdyme, nacionalinių archyvų paramą viešojo sektoriaus skaitmeninių įrašų kūrėjams. Susitikimo metu vyko ekspertų komisijos apskritojo stalo diskusija apie informacijos valdymo būklę.

Lietuvai rengiantis pirmininkauti ES Tarybai 2013 m. I pusmetį, o ypač Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai metu, LVAT atstovai aktyviai dalyvavo Europos Sąjungos Tarybos Informavimo darbo grupės B.09 veikloje.

LVAT atstovai buvo pagrindiniai 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais svarstymų koordinatoriai ir organizatoriai. Pirmininkavimo metu buvo užmegzti kontaktai su Europos Parlamento ir Komisijos atstovais, taip pat nuolat bendradarbiaujama su Tarybos Generalinio sekretoriato atstovais siekiant atnaujinti Reglamento svarstymus Informavimo darbo grupėje. Atsižvelgiant į tai, jog Reglamento keitimo klausimas yra svarstomas jau nuo 2008 metų ir yra tapęs pakankamai jautriu, susitikimų metu buvo diskutuota dėl vienintelio galimo varianto, kuris galėtų būti priimtinas visoms trims institucijoms, – „lisabonizacijos“, t. y., pakeisti Reglamentą Nr. 1049/2001 tik tiek, kiek to reikalauja įsigaliojusi Lisabonos sutartis, nesvarstant jokių kitų pakeitimų, dėl kurių diskusijos vyksta nuo pat pirmojo Komisijos 2008 metais pateikto pasiūlymo pakeisti Reglamentą. Šį Lietuvos pasiūlymą darbo grupėje palaikė daugelis valstybių narių. Tačiau vykstant tolesnėms diskusijoms, Europos Parlamentas pateikė papildomas sąlygas: Komisijai pateikti pataisytą pasiūlymą kito mandato metu, taip pat Europos Parlamentui, Komisijai ir Tarybai pasirašyti bendrą deklaraciją, kurioje būtų detalizuoti „lisabonizuoto“ Reglamento įgyvendinimo klausimai, nustatyta bendra priėjimo prie dokumentų platforma, paminėti ketinimai teikti teisėkūros dokumentus tiesiogiai internete (*on-line*), aptartas informacijos pareigūnų vaidmuo. Lietuvos delegacijos ir Tarybos Generalinio sekretoriato nuomone, minėta deklaracija vėl atnaujintų diskusijas dėl papildomų, su Lisabonos sutartimi nesusijusių, elementų įtraukimu į tekstą. Pateiktos papildomos sąlygos taip pat nebuvo priimtinos Komisijai, todėl Reglamento Nr. 1049/2001 klausimas buvo atidėtas.

Europos Sąjungos Tarybos Informavimo darbo grupės B.09 veikloje tiesiogiai dalyvauta 6 posėdžiuose, taip pat 3 neformaliuose susitikimuose Europos Komisijoje ir Europos Parlamente, pateiktos 39 pozicijos Lietuvos nuolatinei atstovybei ES Tarybos Informavimo darbo grupėje svarstomais klausimais, vykdyta ES teisės aktų, gaunamų per informacinę sistemą LINESIS, stebėseną.

Vykdydami jiems priskirtų įstaigų teisės aktuose nustatytą dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų įgyvendinimą, valstybės archyvai per 2013 m. suderinimo žymiai daugiau, nei planuota, apskaitos dokumentų: planuota 6200, suderinta – 10747 vnt.

Valstybės archyvai itin didelį dėmesį skyrė su dokumentų ir archyvų valdymu susijusių teisės aktų taikymui, organizuodami seminarus, teikdami konsultacijas įstaigoms. Seminarai, skirti elektroninių dokumentų valdymo klausimams, išryškino opias problemas: įstaigose trūksta techninių priemonių, skirtų elektroniniams dokumentams valdyti, bei lėšų joms įsigyti. Nemaža dalis prižiūrimų įstaigų darbuotojų neturi tinkamos kvalifikacijos elektroninių dokumentų valdymo srityje, nesupranta ir neįgyvendina teisės aktų reikalavimų.

Prie dokumentų ir archyvų valdymo prisideda ir valstybės archyvų atliekami patikrinimai, kurių metu ne tik nustatomi neatitikimai teisės aktuose nustatytiems reikalavimams, bet ir teikiamos konsultacijos, kaip tinkamiau organizuoti ar vykdyti su dokumentų valdymu susijusias funkcijas. 2013 metais atlikti 84 patikrinimai.

Įgyvendinant šį tikslą taip pat buvo vykdomas Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos įgyvendinimo 2013–2015 metų veiksmų plano 3.2.3. priemonės „Didinti viešajam valdymui skiriamų išteklių valdymo efektyvumą“ 3.2.3.1. veiksmas „Sustiprinti bendrųjų funkcijų optimizavimo metodinį vadovavimą ir optimizavimo veiklų koordinavimą: parengti atitinkamų bendrųjų funkcijų efektyvaus vykdymo gaires, jose aptarti įvairius bendrųjų funkcijų organizavimo būdus (pvz., kai bendrąsias funkcijas atlieka pati įstaiga, kai formuojamas atitinkamos bendrosios funkcijos kompetencijos centras, kai funkcijas atlieka specialiai tik bendrųjų funkcijų vykdymui įsteigta įstaiga, kai funkciją atlieka Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka atrinkti atitinkamas paslaugas teikiantys asmenys) ir rekomendacijas dėl optimalaus bendrųjų funkcijų atlikimo būdo pasirinkimo“, ir 3.2.3.2. veiksmas „Kasmet atlikti bendrųjų funkcijų efektyvumo vertinimus ir pateikti Vyriausybei pasiūlymus dėl bendrųjų funkcijų efektyvumo

didinimo užduočių kitiems metams“. Atliekant reikiamas užduotis buvo analizuoti Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikti Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų duomenys, susiję su dokumentų valdymo funkcijos vykdymu. Šie duomenys vertinti įvairiais pjūviais ir parengta Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų dokumentų valdymo funkcijos 2012 m. vertinimo ataskaita, taip pat Dokumentų valdymo funkcijos efektyvaus atlikimo rekomendacijos, kurios prieinamos viešai LVAT interneto svetainėje.

2 tikslas – užtikrinti Nacionalinio dokumentų fondo kaupimą ir išsaugojimą

Įgyvendindami antrąją programos tikslą ir vykdydami savo pagrindinius uždavinius valstybės archyvai priėmė nuolat saugoti išliekamąją vertę turinčius dokumentus. 2013 m. įvertinta, priimta saugoti ir sutvarkyta daugiau nei planuota dokumentų: planuota 30 000, priimta ir sutvarkyta 39 927 apsk. vnt.

Iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių priimta saugoti 27 760 apskaitos vienetų dokumentų (planuota 19 500 apsk. vnt.). Vilniaus apskrities archyvas, planavęs priimti 702 apsk. vnt., priėmė saugoti 4075 apsk. vnt., nes neplanuotai teko priimti likviduotų darbo biržų ir Vilniaus rajono apylinkės teismo dokumentus. Klaipėdos apskrities archyvas neplanuotai priėmė saugoti 1768 apsk. vnt. Lietuvos statistikos departamento teritorinio Klaipėdos skyriaus dokumentų. Marijampolės apskrities archyvas papildomai priėmė Šakių rajono savivaldybės administracijos (su struktūriniais padaliniais) ir Šakių bei Vilkaviškio rajonų apylinkių teismų dokumentus (planuota 1500, priimta 2186 apsk. vnt.).

2013 m. iš privačių juridinių ir fizinių asmenų, nevalstybinių organizacijų ir kitų organizacijų papildant Nacionalinį dokumentų fondą priimta saugoti 4 031 sąlyginis vienetas dokumentų.

Pasirašius susitarimą dėl Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK‘o) dokumentų perdavimo į Lietuvos centrinį valstybės archyvą (LCVA), archyvas perėmė VLIK‘o ir Tautos fondo dokumentus. Dėl šios priežasties dokumentų priimta žymiai daugiau, nei buvo numatyta priimti. Šis archyvas neplanuotai pasipildė ir 1867 sąlyg. vnt. vaizdo ir garso dokumentų.

Lietuvos valstybės naujojo archyvo fondus praturtino neplanuotai perduoti saugoti 588 apsk. vnt. dokumentų – didžioji jų dalis – Lietuvos Sąjūdžio dokumentai.

2013 metais pasipildė ir valstybės archyvų mikrofilmų kolekcijos.

Lietuvos valstybės istorijos archyvas (LVIA) papildė savo mikrofilmų kolekcijos fondą dokumentų, saugomų Vyriausiajame senųjų aktų archyve Varšuvoje (Lenkija), mikrofilmais. Gauti 25054 kadrai mikrofilmų fondo „Varšuvos Radvilų archyvas“ dokumentų. Šie mikrofilmai gauti pariteto pagrindais keičiantis šalis dominančių dokumentų kopijomis.

JAV Stanfordo universiteto Huverio institutas LCVA perdavė instituto archyve saugomos buvusio Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Politikos departamento direktoriaus Edvardo Turausko kolekcijos dokumentų kopijas (14 mikrofilmų) bei Mečislovo Jaloveckio (Mieczysław Jałowicki) kolekcijos rašytinių dokumentų kopijas (8 mikrofilmus). Iš viso perduoti 18759 mikrofilmų kadrai.

Lietuvos Respublikos kino įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad už kino paveldo apsaugą yra atsakinga LVAT, nors papildomų asignavimų šiai funkcijai vykdyti neskiriama. Minėto įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad originali nacionalinių filmų medžiaga kaip nacionalinis turtas yra saugoma valstybės archyvuose. Vykdamas Lietuvos kino paveldo apsaugos koordinavimo bei nacionalinių filmų originalių medžiagų kaupimo, saugojimo funkciją (01-02-02-01-02 priemonė), 2013 metus priimtos saugoti 6 filmų originalios medžiagos.

Dokumentų kaupimas valstybės archyvuose yra tęstinis procesas, tačiau jį komplikuoja tai, kad ne vienas archyvas stokoja vietos turimose dokumentų saugyklose. Sprendžiant šią problemą 2013 metais buvo priimti 5 sprendimai dėl archyvų, stokojančių vietos saugyklose, kai kurių dokumentų fondų perkėlimo į kitus valstybės archyvus (perduoti 25 039 apsk. vnt.).

Vienas iš svarbių valstybės archyvų atliekamų darbų – saugomų dokumentų fondų pertvarkymas. Per 2013 metus planuota pertvarkyti 49, o faktiškai pertvarkyti 65 valstybės archyvuose saugomi fondai. Panevėžio apskrities archyvas pertvarkė 30 saugomų dokumentų fondų

(pertvarkyti 29 Panevėžio rajono kolūkių fondai (7 722 bylos) ir Komunalinio banko Panevėžio skyriaus 245 bylos, iš viso 7 967 bylos). Daugiau nei planavo fondų pertvarkė Utenos apskrities archyvas (vietoje planuotų 3 pertvarkyta 14 fondų) ir Lietuvos ypatingasis archyvas (LYA). LCVA pertvarkė 4 fondus, nors šie darbai nebuvo numatyti. Paminėtina, kad saugomų dokumentų pertvarkymo priežastis neretai lemia apskaitos ar dokumentų sutvarkymo netikslumai, kurie nustatomi atliekant dokumentų kiekio ir būklės patikrinimus.

Valstybės archyvams ypač aktuali išlieka dokumentų geros fizinės būklės išsaugojimo problema. Kaip ir kiekvienais metais, ataskaitiniais metais buvo atliekami dokumentų mikrofilmavimo, restauravimo, konservavimo, įrišimo ir kiti darbai: pagaminti 559 676 mikrofilmų kadrai (planuota pagaminti 520 000), restauruota ir konservuota 18 310 rašytinių dokumentų lapų (planuota 16 860 lapų).

Siekiant sudaryti tinkamas sąlygas saugoti Nacionalinio dokumentų fondo dokumentus, buvo toliau įgyvendinamas investicinis projektas „Archyvų komplekso pastato Vilniuje, Mindaugo g. 8 rekonstrukcija ir priestato statyba“. Kiti du investiciniai projektai dėl neskirto pakankamo finansavimo atidėti.

Įgyvendinant investicinį projektą „Archyvų komplekso pastato Vilniuje, Mindaugo g. 8 rekonstrukcija ir priestato statyba“, per ataskaitinį laikotarpį panaudota 1500 tūkst. Lt skirtų asignavimų: 1157,1 tūkst. Lt panaudota priestato statybos darbams (sienų, lubų tinkavimas, vidaus santechnikos, vėdinimo įrengimo darbai, statinio konstrukcijų įrengimas, vidaus elektros – ryšių instaliacijos darbai, šilumos punktas, lifto montavimas), už 322,9 tūkst. Lt atlikta esamo pastato rekonstrukcijos darbų (sienų ir lubų tinkavimas, vidaus santechnikos, šildymo – vėdinimo darbai, lifto montavimas), taip pat buvo vykdoma projekto vykdymo ir techninė priežiūra (20 tūkst. Lt).

Siekiant užtikrinti Nacionalinio dokumentų fondo dokumentų išsaugojimą, kiekvienais metais susiduriama su ta pačia problema – neskiriamu tinkamu finansavimu dokumentų saugojimo norminėms sąlygoms užtikrinti bei valstybės archyvų pastatų ir dokumentų saugyklų renovacijai atlikti. Didžiojoje dalyje valstybės archyvų saugyklų nėra techninių galimybių, leidžiančių užtikrinti norminį dokumentų saugojimo režimą: sumontuotos mikroklimato palaikymo inžinerinės sistemos yra nusidėvėjusios, nefunkcionuojančios arba neefektyvios – negalinčios palaikyti norminių mikroklimato parametrų. Nerenovuojant valstybės archyvų pastatų patiriamos didelės pastatų eksploataavimo išlaidos, taigi neefektyviai naudojamos valstybės lėšos. Kai kurių valstybės archyvų saugyklos perpildytos iki kritinės ribos – archyvai jau nebegali tinkamai vykdyti jiems nustatytos funkcijos priimti saugoti dokumentus iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų.

Būtinai kompleksiniai sprendimai dėl archyvų pastatų renovacijos ir pradėtų investicijų projektų finansavimo, ieškant galimybių šiuos projektus finansuoti panaudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas.

3 tikslas – plėsti prieigos prie Nacionalinio dokumentų fondo, Lietuvos kino paveldo galimybės.

Įgyvendinant šį programos tikslą buvo skaitmeninami valstybės archyvuose saugomi rašytiniai, vaizdo ir garso dokumentai, intensyviai teikiama informacija į Elektroninio archyvo informacinės sistemos duomenų bazę, įrengiamos arba atnaujinamos kompiuterinės darbo vietos skaityklose. Siekiant skatinti visuomenės domėjimąsi saugomu dokumentiniu paveldu, buvo rengiamos parodos, konferencijose skaitomi pranešimai, rašomi straipsniai, skelbiama informacija archyvų interneto svetainėje.

Įgyvendindama Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 493, LVAT, atsakinga už atskirų šios strategijos priemonių vykdymą ir vykdanči skaitmeninimo centro funkcijas, užtikrino tinkamą įgyvendinamų priemonių vykdymą.

2013 metais valstybės archyvai skaitmenino 47 457 apskaitos vienetus dokumentų; tai sudaro 915 795 valstybės archyvų skaitmenintų rašytinių dokumentų ir fotodokumentų vaizdų (planuota – 606 000) bei 802,04 valandų skaitmenintų vaizdo ir garso dokumentų.

Svarbiausi skaitmeninimo projektai, kuriuose 2013 m. dalyvavo valstybės archyvai:

LCVA, būdamas tiesiogiai atsakingas už Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijos įgyvendinimo priemonių 2009–2013 metų plane numatytos priemonės 2.1.2. „Sukurti Lietuvos dokumentinio kino archyvą ir prieigą prie jo internete“ įgyvendinimą, nuo 2010 m. gegužės 3 d. iki 2013 m. balandžio 30 d. vykdė projektą „Lietuvos dokumentinis kinas internete (e-kinas)“, finansuotą iš ES struktūrinių fondų bei Ekonomikos augimo veiksmų programos prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ priemonės „Lietuvos kultūra informacinėje visuomenėje“ lėšų.

Įgyvendinant šį projektą 2013 metais iki balandžio 30 d. LCVA buvo skaitmeninta 100 objektų – dokumentinių filmų, o tęsiant skaitmeninimo veiklą po projekto įgyvendinimo nuo 2013 m. gegužės mėnesio buvo skaitmeninta dar 200 dokumentinių filmų. 2013 m. interneto svetainėje www.e-kinas.lt viešai prieigai pateikta 300 filmų.

LVAT, LCVA ir LVIA Nyderlandų nacionalinio archyvo iniciatyva 2012 m. kovo 1 d. yra prisijungę prie Europos Sąjungos šalių narių archyvų institucijų vykdomo projekto APEX (angl. *Archives Portal Europe network of eXcellence*). 2013 m. dalyvauta 3 seminaruose: Pizoje (Italija), Dubline (Airija) ir Madride (Ispanija), kuriuose, atsižvelgiant į skirtingą Europos archyvų patirtį ir iššūkius skaitmeninėje erdvėje, pristatyti projekte taikomi standartai bei ateities vizija, vyko praktiniai duomenų įkėlimo mokymai, buvo sprendžiamos problemos, susijusios su skaitmeninio turinio tiekimu: failų kūrimu, konvertavimu, verifikavimu bei įkėlimu. 2013 m. LCVA ir LVIA atrinkinėjo, aprašinėjo, skenavo dokumentus bei jų aprašus ir vaizdus eksportavo į Elektroninio archyvo informacinę sistemą (EAIS). 2013 m. gruodžio 31 d. duomenimis, į EAIS buvo eksportuota 119 objektų (3294 vaizdų). 2014 m. aprašai bus konvertuoti į XML formatą ir iš EAIS eksportuoti į APEX bei Europeaną. Skaitmeninimo darbai tęsiami, o su projektu galima susipažinti interneto svetainėje <http://www.apex-project.eu/>, nuoroda į APEX svetainę paskelbta ir interneto svetainėje www.archyvai.lt.

Nuo 2012 metų LCVA dalyvauja projekte „Lietuvių dokumentinio kino antologija“, kurį įgyvendina viešoji įstaiga „Meno avilys“. Šiuo projektu siekiama iš audiovizualinės užmaršties ištraukti svarbiausius lietuvių kino istorijoje dokumentinius kino kūrinius, suteikti galimybę susipažinti su jais tiek Lietuvos, tiek tarptautinei visuomenei. 2013 m. buvo suskaitmeninti ir restauruoti 6 archyve saugomi dokumentiniai filmai: R. Leipaus „Baltojo laiko keleiviai“ (1993 m.), K. ir D. Matuzevičių „Iliuzijos“ (1993 m.), V. Starošo „Aš myliu direktorę“ (1978 m.), V. Starošo „Nenusimink, Virginijau“ (1962 m.), E. Zubavičiaus „Jautrumo kaip duonos“ (1979 m.), A. Stonio „Antigravitacija“ (1995 m.). Pažymėtina, kad šie skaitmeninti filmai pritaikyti sklaidai – šiuolaikiniam kino teatrų rodymui – (DCP formatas) bei paprastam skaitmeniniam naudojimui (Blue-ray, DVD).

Nuo 2013 m. kovo 1 d. LCVA dalyvauja Europos komisijos finansuojamame projekte EUscreenXL (Europos televizijos ir garso archyvai internete), kurio trukmė yra treji metai (36 mėnesiai). EUscreenXL tai tarptautinis televizinių duomenų viešinimo internete projekto EUscreen tęsinys, jungiantis 32 partnerius – archyvus, televizijų kompanijas, transliuotojus, audiovizualinius institutus ir kitas organizacijas, kuriančias, saugančias ir populiariančias vaizdo ir garso dokumentus. LCVA projekte dalyvauja kaip vienas iš naujų partnerių. 2013 metais, bandomuoju projekto etapu, vyko projekto partnerių mokymai, buvo aptariami dokumentų perkėlimo į EUscreen internetinę duomenų bazę būdai, demonstruojamos techninės galimybės, praktiškai išbandomi nauji, išbaigti elektroniniai įrankiai, skirti duomenims perkelti iš partnerių turimų duomenų bazių į projekto EUscreenXL duomenų bazę. Buvo aptiriamos metaduomenų redagavimo galimybės, duomenų perdavimo kiekiai, reikalingi pradiniam – bandomajam projekto etapui. Įvairių mokymų metu buvo generuojamos idėjos, galinčios padidinti projekto elektroninio puslapio lankomumą. Per 2013 metus LCVA EUscreenXL projektui pateikė 2 proc. visų dokumentų, kurie turės būti pateikti per projekto vykdymo metus.

LCVA dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos projekte „Lietuvos valstybingumo istorinis paveldas elektroninėje erdvėje“. Archyvas, kaip projekto partneris, projekte dalyvavo nuo 2010 m. spalio iki projekto pabaigos – 2013 m. gruodžio. Archyvo darbuotojai atrinko ir projekto ekspertų komisijai pateikė 140 bylų, koordinavo projekto dokumentų skenavimo

darbus. Iš viso 2013 m. projektui suskaitmenintos 489 bylos (71397 vaizdai). Archyvo darbuotojai išbandė aprašų bandomąją bazę (<http://media-test>) bei aprašų sistemą (<http://media>), skirtą realiam darbui. Projekto vykdymui buvo nuskuoti dokumentai ir sukurtos paieškos sistemos, su kuriomis galima susipažinti naujoje interneto svetainėje „Lietuvos valstybingumas: iš praeities į ateitį“ (www.valstybingumas.lt). Šiuo metu svetainėje viešai prieinamos 84 archyvo bylos (8000 dokumentų, 9328 vaizdai).

2012 metais baigus įgyvendinti projektą „Virtualios elektroninio paveldo sistemos plėtra“, finansuotą iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, skaitmeninimo darbai tęsiami ir toliau. LVIA atrinko bei suskaitmenino 27 Romos katalikų bažnyčių fondų dokumentus ir portale www.epaveldas.lt buvo paskelbta daugiau kaip 75 000 vaizdų.

Didėjant skaitmeninimo darbų apimtims, didėja ir į archyvų skaitmenines saugyklas saugoti įkeltų skaitmeninių dokumentų skaičius.

Dokumentų teikimas susipažinti, juos tirti archyvų skaityklose taip pat išlieka svarbi valstybės archyvų veiklos sritis, juolab kad susidomėjimas archyvų saugomais dokumentais išlieka didelis. Per metus valstybės archyvų skaityklose apsilankė 4536 skaitytojai (2012 m. – 4390). Lyginant su 2012 metais, bendras apsilankymų skaičius taip pat nežymiai padidėjo (2012 m. – 35318, 2013 m. – 35 731). Šiuos rezultatus galėjo įtakoti ir sudaryta galimybė LCVA skaitykloje skaityti LVIA dokumentų mikrofilmus. Didžiausio skaitytojų susidomėjimo, kaip ir kasmet, sulaukia LVIA (14 715 apsilankymai), LCVA (9 160 apsilankymų), LYA (7592 apsilankymų).

Valstybės archyvų dokumentai gana gausiai buvo naudojami organizuojant parodas, leidžiant leidinius ar rengiant pranešimus. Per 2013 m. valstybės archyvai parengė 37 parodas ir aktyviai dalyvavo 21 kitų institucijų rengiamose parodose.

Rengiant parodas valstybės archyvai bendradarbiavo su LR Seimo kanceliarijos Parlamentarizmo istorijos ir atminimo įamžinimo skyriumi („Vieningoje Europoje“; „Laisvės šauklys“, skirta 2012 m. Laisvės premijos laureatui Antanui Terleckui paminėti), Krašto apsaugos ministerija („Garbingos Lietuvos aviacijos sukaktys. Antanas Gustaitis“), Istorine Prezidentūra Kaune (paroda, skirta Valstybės saugumo departamento įkūrimui), Lietuvos nacionaliniu muziejumi („Žemaičių vyskupijos istorija“; „Architektas Edmundas Arbo-Arbačiauskas“), Lietuvos dailės muziejumi („Sugrįžusi Ados kūryba“. Dailininkės Ados Peldavičiūtės-Montvydienės kūrybos paroda), Nacionaline dailės galerija („Vaizdų vieta. Lietuvos fotografija iliustruotuose žurnaluose XX a. 7-8 dešimtmečiais“; „90 x 60. Lietuvos fotografijos parodų plakatai. 1970–1987“), Lietuvos nacionaline M. Mažvydo biblioteka („Vincas Mykolaitis-Putinas: *Nenoriu išnykti iš savo šviesiosios būties...*“; „Monika Mironaitė. *Kokia laimė vaidinti, kokia kančia būti aktoriumi...*“) ir t. t.

Parodos, skirtos 1863-ųjų metų sukilimo 150-osioms metinėms paminėti, tapo sėkmingu Lietuvos, Lenkijos ir Baltarusijos archyvų bendradarbiavimo pavyzdžiu. Iš kaimyninių šalių bendrame parodų rengime dalyvavo Vyriausiasis senųjų aktų archyvas Varšuvoje, Suvalkų valstybinis archyvas (Lenkija), Lenkijos karo muziejus Varšuvoje, Varšuvos miesto istorijos muziejus, Viešoji Marijos Konopnickos vardo biblioteka Suvalkuose, Nacionalinė biblioteka Varšuvoje, Baltarusijos nacionalinis istorijos archyvas Minske, Baltarusijos nacionalinis istorijos archyvas Gardine.

Daug dėmesio sulaukė parodos: „Žemaičių krikštui ir Žemaičių vyskupystei – 600“, „Vyriausiajam Lietuvos išlaisvinimo komitetui – 70 metų“, „Kauno žydų bendruomenė istorijos šaltiniuose“, Mečislavo Jaloveckio akvarelių paroda „Vaikystės metų kraštas“.

Paminėtina, kad valstybės archyvai 2013 m. parengė 14 virtualių parodų, su kuriomis galima susipažinti interneto svetainėje www.archyvai.lt.

Valstybinės archyvų sistemos įstaigų veiklos populiarinimo tikslais 2013 m. buvo išleistas bendras archyvų pristatomasis leidinys „Atrask Lietuvos archyvus. Discover Lithuanian Archives“.

Įgyvendinant trečiąją programos tikslą buvo vykdomos šios tarpinstitucinių veiklos planų priemonės: 1) „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1219, 2.4.1. priemonė –

identifikuoti užsienio lietuvių archyvus, koordinuoti jų tvarkymą ir naudojimą, integruoti juos į informacinę erdvę ir teikti informaciją apie juos; 2) Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 27 d. nutarimu Nr. 1269, 7.1.1. priemonė – identifikuoti iš Lietuvos išvežtus ir kitus su Lietuva susijusius archyvinis dokumentus ir atlikti jų paiešką. Taip pat buvo vykdomas Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos įgyvendinimo 2013–2015 metų veiksmų plano Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos įgyvendinimo 2013–2015 metų veiksmų plano 3.2.2. priemonės „Optimizuoti viešojo valdymo institucijų atliekamas funkcijas, nuolat vertinti ir tobulinti šių institucijų valdymą ir gebėjimus“ 3.2.2.6. veiksmas „Užtikrinti darnų Elektroninio archyvo infrastruktūros funkcionavimą ir jos plėtrą“. Visos šios priemonės įgyvendintos, numatyti veiksmai įvykdyti (koordinuojančioms institucijoms ataskaitos pateiktos).

Įgyvendinant „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano priemonę, į Čikagą (JAV) peržiūrėti, įvertinti ir tvarkyti Lituanistikos tyrimo ir studijų centre saugomų lietuvių išseivijos archyvinių dokumentų buvo išvykusios dvi LCVA darbuotojos, kurios pateikė duomenis apie Bendrąjį Amerikos lietuvių fondą (BALF). LCVA direktorius lankėsi Jungtinių tautų bibliotekoje Ženevoje (Šveicarija), kur buvo atlikta Jungtinių tautų bibliotekoje saugomų su Lietuva susijusių dokumentų analizė ir aptartos jų sutvarkymo bei skaitmeninimo galimybės. Kelionėms buvo panaudotos priemonėi vykdyti skirtos lėšos – 8 tūkst. litų, kurie buvo numatyti 2013 m. tarpinstituciniame veiklos plane, ir 11,76 tūkst. litų iš Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo, esančio užsienyje, pažinimo, sklaidos ir globos programos lėšų, kurias skyrė Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Duomenis apie 6 dokumentų rinkinius pateikė Australijos lietuvių bendruomenė, 1 – Estijos lietuvių bendruomenė. Daugiau duomenų (užpildytų klausimynų) iš užsienio lietuvių bendruomenių ar atskirų dokumentų saugotojų apie jų turimus fondus ar rinkinius negauta.

Įgyvendinant Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano priemonę – identifikuoti iš Lietuvos išvežtus ir kitus su Lietuva susijusius archyvinis dokumentus ir atlikti jų paiešką, LVIA darbuotojai Lomžos vyskupijos archyve identifikavo 14 Lietuvos Romos katalikų bažnyčių (Balbieriškio, Bartninkų, Beržininkų Garliavos, Gražiškių, Kalvarijos, Keturvalakių, Lazdijų, Liudvinavo, Liubavo, Lukšių, Prienų, Plokščių, Plutiškių) archyvus (fondus), kurių dokumentai yra susiję su Lietuva. Prie šios priemonės įgyvendinimo prisidėjo ir Kauno apskrities archyvas, įgyvendinęs projektą „Kauno regiono istorinė ikonografija ir kartografija Sankt-Peterburgo dokumentu saugyklose“. Projektui gautas dalinis finansavimas iš LR kultūros ministerijos. Buvo identifikuoti svarbūs ir nauji dokumentai, susiję su Kauno miestu bei regionu, pagamintos ir parsivežtos dokumentų kopijos. Nustatyta per 20 dokumentų fondų, kuriuose reikėtų atlikti tolesnę istorinės kartografinės ir ikonografinės medžiagos paiešką.

Vykdamas Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos įgyvendinimo 2013–2015 metų veiksmų plano 3.2.2 priemonės „Optimizuoti viešojo valdymo institucijų atliekamas funkcijas, nuolat vertinti ir tobulinti šių institucijų valdymą ir gebėjimus“ 3.2.2.6 veiksmą „Užtikrinti darnų Elektroninio archyvo infrastruktūros funkcionavimą ir jos plėtrą“, buvo atlikti sistemos tobulinimo darbai: supaprastintas prisijungimas prie sistemos, sudarant galimybę apskaitos dokumentus derinančios įstaigos darbuotojui jungtis su vartotojo vardu ir slaptažodžiu, sukurtas funkcionalumas, leidžiantis apskaitos dokumentus (tai aktualu derinant vaizdo ir garso dokumentams) derinti keliuose archyvuose, sudaryta galimybė pasinaudoti patvirtintų apskaitos dokumentų duomenimis derinant naujus. Taip pat buvo sukurta galimybė eksportuoti duomenis pagal konkrečias XML schemas. 2013 metais Elektroninio archyvo informacinė sistema (E AIS) veikė darniai, nes nebuvo užfiksuota nė vieno visiško sistemos neveikimo epizodo. Sistema buvo stabdoma tik dėl planinių atnaujinimų, diegiant naujus funkcionalumus. Per E AIS suderinta 5779 apskaitos dokumentai, sistemos duomenų bazėje valstybės archyvai pateikė 6348 apyrašus (planuota 4 188).

4 tikslas – siekti efektyvios Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos ir valstybės archyvų veiklos ir kokybiškų paslaugų teikimo.

Igyvendinant šį programos tikslą buvo siekiama gerinti Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos ir valstybės archyvų veiklos kokybę, stiprinant veiklos planavimo ir atskaitomybės, vidaus kontrolės, asignavimų ir materialinių išteklių valdymo, personalo, dokumentų valdymo ir kitas aktualias sritis, taip pat siekiama kokybiškų paslaugų teikimo.

2013 m. Nacionalinio dokumentų fondo administravimo programai įgyvendinti skirti asignavimai sudarė: biudžeto lėšos (patvirtintas planas) – 16743 tūkst. Lt, biudžetinių įstaigų pajamų įmokos (patikslintas planas) – 1438 tūkst. Lt; iš jų 13 720,2 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms, 2 719,3 tūkst. Lt – kitoms išlaidoms, 1 722 tūkst. Lt – ilgalaikiam turtui įsigyti. Už ilgalaikiam turtui įsigyti skirtas lėšas įsigyti 53 kompiuteriai, 2 skeneriai, 2 dauginimo aparatai, 1 serveris, 3 programinės įrangos bei kitas ilgalaikis materialusis turtas. 1500 tūkst. Lt panaudota investiciniam projektui „Archyvų komplekso pastato Vilniuje, Mindaugo g. 8 rekonstrukcija ir priestato statyba“ vykdyti. Skirtos lėšos naudotos taupiai ir racionaliai.

Valstybinės archyvų sistemos kreditoriniai įsiskolinimai 2014 m. sausio 1 d. sudaro 92,3 tūkst. Lt, iš jų pagrindinę įsiskolinimo sumą – 85,0 tūkst. Lt sudaro sausio mėnesio pradžioje gautos sąskaitos už gruodžio mėnesį suteiktas komunalines paslaugas (šildymą ir elektros energiją), taip pat už ryšių paslaugas – 2,2 tūkst. Lt, transporto išlaikymą – 2,8 tūkst. Lt, kitas paslaugas – 1,3 tūkst. Lt ir kitas prekes – 0,2 tūkst. Lt. Gavus 2014 m. finansavimą, sausio pradžioje buvo atsiskaičyta su tiekėjais už gruodžio mėnesį suteiktas komunalines ir kitas paslaugas.

2013 metais Kultūros ministerijos Vidaus audito skyrius atliko planinį vidaus kontrolės sistemos vertinimo auditą Utenos apskrities archyve, taip pat nuo 2013 m. lapkričio 18 d. planinis vidaus kontrolės sistemos vertinimo auditas atliekamas Lietuvos literatūros ir meno archyve. Pateiktoje ataskaitoje dėl vidaus kontrolės sistemos vertinimo Utenos apskrities archyve pateikta bendra išvada, kad archyve veikianti vidaus kontrolės sistema vertinama gerai – beveik visa rizika valdoma gana patikimai, pastebėti neatitikimai reikšmingos įtakos viešojo juridinio asmens veiklai ar jos efektyvumui neturi.

Vykdamas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės, 2012 metais atlikusios LVAT ir valstybės archyvų veiklos auditą, vieną iš rekomendacijų „*valstybės archyvuose apskrityse neužtikrinamas tolygus darbo krūvis panašias funkcijas atliekantiems darbuotojams, viešojo administravimo funkcijas kai kuriuose valstybės archyvuose atlieka valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, todėl siūlome nustatyti valstybinio archyvo darbuotojui tenkančio darbo krūvio normas ir pagal jas atitinkamai patvirtinti darbuotojų skaičių archyvams*“, Lietuvos vyriausiojo archyvaro įsakymu sudaryta darbo grupė 2013 m. atliko pareigybių analizę ir parengė bei pateikė Lietuvos vyriausiajam archyvarui Valstybės archyvų darbuotojų funkcijų priskyrimo ir darbų apskaičiavimo metodikos projektą.

Siekiant efektyvinti personalo valdymo funkciją ir skatinant taikyti pažangias personalo valdymo priemones, LVAT ir daugelyje valstybės archyvų buvo atlikta darbuotojų apklausa dėl įstaigoje taikomų personalo valdymo priemonių, darbuotojų galimybės mokytis ir tobulėti, darbuotojų lūkesčių, grįžtamojo ryšio užtikrinimo, pripažinimo ir įvertinimo, komandinio darbo dvasios, atsakomybės už kokybiškai atliktą darbą buvimo, vyraujančios darbo atmosferos, iniciatyvos, pasiūlymų ir naujų idėjų įvertinimo buvimo, kolegų bendravimo, išskylančių problemų sprendimo galimybių, motyvacinių priemonių, labiausiai įtakojančių efektyvų darbą ir darbuotojų pasitenkinimą. Atsižvelgus į apibendrintus šių apklausų rezultatus, numatoma parengti rekomendacijas dėl Valstybinės archyvų sistemos įstaigose taikytinų pažangių personalo valdymo priemonių.

Vykdydama projektą „Integrali administracinių paslaugų sistema“ bei siekdama kuo geriau įsisavinti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšas (projekto metu buvo sutaupyta lėšų), 2013 m. LVAT kreipėsi į Europos socialinio fondo agentūrą su prašymu šį projektą pratęsti, kad būtų galima sukurti papildomą funkcionalumą, kuris palengvintų sistemos naudojimą. 2013 m. liepos 1 d. pasirašytas sutarties pakeitimas, pagal projektas pratęstas iki 2014 m. vasario 10 d. Sistemos papildomas funkcionalumas sukurtas.

Užtikrinant licencijų teikti dokumentų tvarkymo ir (ar) saugojimo paslaugas išdavimą, per ataskaitinį laikotarpį įvertinti 13 juridinių ar fizinių asmenų, siekiančių gauti licenciją teikti dokumentų saugojimo ar tvarkymo paslaugą, dokumentai, išduota 11 licencijų teikti šias paslaugas, 2 licencijos patikslintos.

Vykdamas licencijų turėtojų darbuotojų profesinės kvalifikacijos patikrinimą, pagal Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2013 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. V-10 patvirtintą planą per pirmą pusmetį patikrintas 17 licencijų turėtojų darbuotojų profesinės kvalifikacijos atitikimas nustatytiems reikalavimams.

2013 metais išnagrinėta 32 811 prašymų išduoti dokumentus, patvirtinančius atitinkamus juridinius faktus, teikti įstatymų nustatytą informaciją. Lyginant su praėjusiais metais, prašymų sumažėjo 5,4 proc., taigi prašymų mažėjimo tendencija išlieka. Kita ryškėjanti tendencija: gaunama kur kas daugiau sudėtingų teminių prašymų, reikalaujančių didelių darbo laiko sąnaudų.

Ataskaitiniais metais įmokų už suteiktas mokamas paslaugas buvo surinkta 1261,8 tūkst. Lt. (2012 metais gauta 1 022 tūkst. Lt).

Kaip ir ankstesniais metais, 2013 metais daug dėmesio buvo skirta projektų įgyvendinimui, sutartinių įsipareigojimų užsienio partneriams vykdymui skaitmeninant ir mikrofilmuojant valstybės archyvuose saugomus dokumentus. Įgyvendinant šiuos projektus buvo gauta 279,3 tūkst. Lt. Paminėtini šie svarbiausi valstybės archyvų projektai ir susitarimai teikiant mokamas paslaugas:

Lietuvos ypatingasis archyvas įgyvendindamas projektus ir vykdydamas sutartinius įsipareigojimus pagamino 169363 rašytinių dokumentų skaitmeninius vaizdus: Jad Vašemo (Yad Vashem) Holokausto kankinių ir didvyrių atminimo fondui atrinko ir pagamino su žydų istorija susijusių dokumentų 69129 skaitmeninius vaizdus, Lenkijos Tautos atminties institutui-Nusikaltimų prieš lenkų tautą persekiojimo komisijai – 8848, Stanfordo universiteto Huverio institutui (JAV) – 87013, Centriniam žydų tautos istorijos archyvui (Izraelis) – 4373 rašytinių dokumentų skaitmeninius vaizdus.

LCVA įgyvendindamas projektus ir vykdydamas sutartinius įsipareigojimus JAV Holokausto memorialiniam muziejui skaitmenino ir perdavė 32 011, Jad Vašemo Holokausto aukų ir didvyrių atminties muziejui – 110 626 rašytinių dokumentų skaitmeninius vaizdus, Balstogės universiteto istorijos institutui mikrofilmavo LVIA dokumentus ir pagamino mikrofilmų pozityvinių kopijų 2673 kadrus, iš mikrofilmų pagamino 2522 skaitmeninių dokumentų kopijų vaizdus „Litvak SIG (Lithuanian Special Interest Group) iš LVIA etrikų knygų fondų pagamino dokumentų 9479 mikrofilmų kadrus bei pagamino dokumentų skaitmeninių kopijų 9651 vaizdą.

LVIA pagal sutartį su Jutos (JAV) genealogų draugija tęsė fondo „Vilniaus Romos katalikų vyskupijos dvasinė konsistorija“ dokumentų mikrofilmavimą: mikrofilmuotos 579 bylos, padaryta apie 152 tūkst. kadrų (negatyvų) mikrofilmų.

Kauno apskrities archyvas Jad Vašemo Holokausto aukų ir didvyrių atminties muziejui atrinko, skaitmenino ir perdavė archyvinių dokumentų, susijusių su Kauno regiono žydų bendruomenės istorija, 100 010 skaitmeninių vaizdų.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Kodai	Tikslų, uždavinių ir vertinimo kriterijų pavadinimai, matavimo vienetai	2013-ųjų metų vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	1 tikslas: Užtikrinti dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo srities valstybės politikos įgyvendinimą.			
R-01-02-01-01	Parengtų reguliavimo srities norminių teisės aktų skaičius, vienetai	15,0	23,0	153,3 %
R-01-02-01-02	Surengtų mokymų, seminarų dokumentų ir archyvų valdymo klausimais skaičius, vienetai	24,0	43,0	179,2 %
	1 uždavinys: Rengti ir tobulinti reguliavimo srities teisės aktus, atsižvelgiant į viešojo administravimo pokyčius, kitų šalių patirtį.			
P-01-02-01-01-01	Parengtų išvadų dėl gautų derinti teisės aktų projektų, dokumentų formų skaičius, vienetai	270,0	225,0	83,3 %
P-01-02-01-01-02	Parengtų Lietuvos pozicijų dėl ES dokumentų skaičius, vienetai	2,0	0,0	0,0 %
P-01-02-01-01-03	Valstybės ir ES institucijų sudarytų darbo grupių ir komisijų posėdžių, tarptautinių organizacijų susitikimų (konferencijų) skaičius, vienetai	15,0	61,0	406,7 %
P-01-02-01-01-04	Pagal Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos kompetenciją įgyvendintas pirmininkavimo susitikimų kalendorius, vienetai	1,0	1,0	100,0 %
	2 uždavinys: Kontroliuoti, kaip administruojamas Nacionalinis dokumentų fondas, formuoti vienodą dokumentų valdymo praktiką valstybės ir savivaldybių institucijose, įstaigose, įmonėse bei koordinuoti Lietuvos kino paveldo apsaugą.			
P-01-02-01-02-01	Įstaigų, kurių dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų priežiūra vykdoma, skaičius, vienetai	714,0	715,0	100,1 %
P-01-02-01-02-02	Įstaigų, kurių dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų priežiūra vykdoma, atliktų patikrinimų skaičius, vienetai	85,0	84,0	98,8 %

P-01-02-01-02-03	Įvertintų įstaigų pateiktų dokumentų, kurių duomenys derinami, kiekis, vienetai	6.200,0	10.747,0	173,3 %
	2 tikslas: Užtikrinti Nacionalinio dokumentų fondo kaupimą ir išsaugojimą			
R-01-02-02-01	Valstybės archyvų priimtų saugoti ir jų sutvarkytų dokumentų kiekis, apskaitos vienetai	30.000,0	39.927,0	133,1 %
R-01-02-02-02	Saugyklų, kuriose yra techninės galimybės, leidžiančios užtikrinti optimalų dokumentų saugojimo režimą, kiekis, procentai	29,58	29,58	100,0 %
	1 uždavinys: Kaupiti ir saugoti išliekamąją vertę turinčius dokumentus.			
P-01-02-02-01-01	Iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių priimtų saugoti dokumentų kiekis, apskaitos vienetai	19.500,0	27.760,0	142,4 %
P-01-02-02-01-02	Iš privačių juridinių ar fizinių asmenų, nevalstybinių organizacijų ir kitų organizacijų papildant NDF priimtų saugoti dokumentų kiekis, sąlyginiai vienetai	305,0	4.031,0	1.321,6 %
P-01-02-02-01-03	Sutvarkytų priimtų saugoti netvarkytų dokumentų kiekis, apskaitos vienetai	10.500,0	12.167,0	115,9 %
P-01-02-02-01-04	Restauruotų ir konservuotų rašytinių dokumentų kiekis, lapai	16.860,0	18.310,0	108,6 %
P-01-02-02-01-05	Restauruotų ir konservuotų vaizdo ir garso dokumentų kiekis, saugojimo vienetai	524,0	484,0	92,4 %
P-01-02-02-01-06	Mikrofilmuotų dokumentų kiekis, apskaitos vienetai	2.490,0	3.760,0	151,0 %
P-01-02-02-01-07	Pagamintų mikrofilmų kiekis (kadrais), vienetai	520.000,0	559.676,0	107,6 %
P-01-02-02-01-08	Nacionalinių filmų, kurių originalios medžiagos saugomos, kiekis, vienetai	6,0	6,0	100,0 %
	2 uždavinys: Modernizuoti ir plėsti valstybės archyvų infrastruktūrą, gerinant dokumentų saugojimo ir prieinamumo sąlygas.			

P-01-02-02-02-01	Projekto „Archyvų komplekso pastato Vilniuje, Mindaugo g. 8 rekonstravimas ir priestato statyba“ įgyvendinimo apimtis (% nuo projekto vertės), procentai	54,2	54,2	100,0 %
P-01-02-02-02-02	Projekto „Lietuvos valstybės istorijos archyvo pastato Vilniuje, Gerosios Vilties g. 10 rekonstrukcija“ įgyvendinimo apimtis (% nuo projekto vertės), procentai	2,7	2,7	100,0 %
P-01-02-02-02-03	Projekto „Panevėžio apskrities archyvo pastato Panevėžyje, M. Valančiaus g. 3 rekonstrukcija“ įgyvendinimo apimtis (% nuo projekto vertės), procentai	0,5	0,5	100,0 %
	3 tikslas: Plėsti prieigos prie Nacionalinio dokumentų fondo, Lietuvos kino paveldo galimybes.			
R-01-02-03-01	Skaitmenintų dokumentų kiekis, apskaitos vienetai	52.290,0	47.457,0	90,8 %
R-01-02-03-02	Prieigos prie saugomų dokumentų kompiuterizavimo lygis archyvų skaityklose, procentai	24,56	24,07	98,0 %
	1 uždavinys: Diegti informacines technologijas, plečiant informacijos paieškos ir sklaidos galimybes, kurti saugomų dokumentų skaitmeninį turinį.			
P-01-02-03-01-01	Skaitmenintų dokumentų (rašytinių ir fotodokumentų) skaitmeninių vaizdų skaičius (per metus), vienetai	606.000,0	915.795,0	151,1 %
P-01-02-03-01-02	Skaitmenintų vaizdo ir garso dokumentų trukmė (per metus), valandos	580,0	802,04	138,3 %
P-01-02-03-01-03	Elektroninio archyvo informacinės sistemos duomenų bazėje pateiktas apyrašų kiekis, vienetai	4.188,0	6.348,0	151,6 %
P-01-02-03-01-04	Naujai įrengtų kompiuterizuotų darbo vietų archyvų skaityklose skaičius, vienetai	11,0	11,0	100,0 %
	2 uždavinys: Skatinti visuomenės domėjimąsi valstybės dokumentiniu paveldu, jį tirti ir populiarinti, užtikrinti teisę susipažinti su saugomais dokumentais.			
P-01-02-03-02-01	Dokumentų skaitytojų apsilankymų skaičius, vienetai	26.645,0	35.731,0	134,1 %
P-01-02-03-02-02	Dokumentų parodų skaičius, vienetai	32,0	58,0	181,3 %

P-01-02-03-02-03	Identifikuotų ir į informacinę erdvę integruotų užsienio lietuvių archyvų rinkinių skaičius, vienetai	30,0	8,0	26,7 %
P-01-02-03-02-04	Identifikuotų iš Lietuvos išvežtų ir kitų su Lietuva susijusių dokumentų skaičius, vienetai	3,0	14,0	466,7 %
	4 tikslas: Siekti efektyvios Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos ir valstybės archyvų veiklos ir kokybiškų paslaugų teikimo.			
R-01-02-04-01	Elektroniniu būdu suteiktų administracinių paslaugų dalis (proc. nuo visų administracinių paslaugų skaičiaus), procentai	5,0	3,28	65,6 %
	1 uždavinys: Teikti kokybiškas paslaugas.			
P-01-02-04-01-01	Išduotų (patikslintų) ar panaikintų licencijų teikti dokumentų tvarkymo ir (ar) saugojimo paslaugas skaičius, vienetai	10,0	13,0	130,0 %
P-01-02-04-01-02	Išnagrinėtų prašymų išduoti dokumentus, patvirtinančius atitinkamus juridinius faktus, teikti įstatymų nustatytą informaciją, vienetai	32.300,0	32.811,0	101,6 %
P-01-02-04-01-03	Asmenims suteiktų administracinių paslaugų kiekis, vienetai	75.000,0	100.880,0	134,5 %
P-01-02-04-01-04	Asmenims suteiktų administracinių paslaugų el. būdu kiekis, vienetai	3.750,0	3.312,0	88,3 %
P-01-02-04-01-05	Vartotojų užsakymu pagamintų analoginių kopijų skaičius, vienetai	186.000,0	264.304,0	142,1 %
P-01-02-04-01-06	Vartotojų užsakymu pagamintų skaitmeninių kopijų (rašytinių ir fotodokumentų) skaičius, vaizdai	344.780,0	485.469,0	140,8 %
P-01-02-04-01-07	Vartotojų užsakymu pagamintų skaitmeninių kopijų (vaizdo ir garso dokumentų) skaičius, minutė	172,0	1.210,0	703,5 %
P-01-02-04-01-08	Suteiktų mokamų paslaugų vertė, tūkst. Lt	1.026,0	1.261,8	123,0 %

	2 uždavinys: Efektyviai administruoti archyvų sritį.			
P-01-02-04-02-01	Parengtų vidaus administravimo teisės aktų skaičius, vienetai	2.155,0	3.826,0	177,5 %
P-01-02-04-02-02	Kvalifikaciją kėlusią valstybės tarnautojų ir darbuotojų skaičius, vienetai	76,0	203,0	267,1 %

Nepasiektų vertinimo kriterijų reikšmių priežastys (vertinamos reikšmės, kurių įvykdymas mažesnis nei 75 procentai):

P-01-02-01-01-02 Parengtų Lietuvos pozicijų dėl ES dokumentų skaičius. Įvykdymas 0,0 %

Poreikio rengti pozicijas informacinėje sistemoje LINESIS nebuvo – visi aktualūs klausimai buvo nagrinėjami tiesiogiai darbo grupės posėdžiuose (Lietuvai rengiantis pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai ir ypač pirmininkavimo laikotarpiu Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos atstovai tiesiogiai dalyvavo 6 posėdžiuose), susirašinėjant el. paštu ir teikiant pozicijas Lietuvos nuolatinei atstovybei ES.

P-01-02-03-02-03 Identifikuotų ir į informacinę erdvę integruotų užsienio lietuvių archyvų rinkinių skaičius. Įvykdymas 26,7 %

Duomenis apie užsienyje saugomus dokumentų rinkinius iš Lietuvos institucijų teikė LCVA. Australijos lietuvių bendruomenė ir Estijos lietuvių bendruomenė pateikė duomenis apie 7 dokumentų rinkinius. Daugiau duomenų (užpildytų klausimynų) iš užsienio lietuvių bendruomenių ar atskirų dokumentų saugotojų apie jų turimus fondus ar rinkinius negauta, todėl planuota reikšmė nebuvo įgyvendinta.

R-01-02-04-01 Elektroniniu būdu suteiktų administracinių paslaugų dalis (proc. nuo visų administracinių paslaugų skaičiaus). Įvykdymas 65,6 %

Šį rezultatą įtakoją išaugęs bendras administracinių paslaugų kiekis (planuota – 75 000, suteikta – 100 880) nuo kurio skaičiuojama elektroniniu būdu suteiktų administracinių paslaugų dalis. Įtakos turėjo ir 2013 m. LVAT vykdomo projekto „Integrali administracinių paslaugų sistema“ termino pratęsimas.

Viršytų vertinimo kriterijų reikšmių priežastys (vertinamos reikšmės, kurių įvykdymas didesnis nei 125 procentų):

R-01-02-01-01 Parengtų reguliavimo srities norminių teisės aktų skaičius Įvykdymas 153,3 %

Planuotas norminių teisės aktų skaičiaus rodiklis viršytas, nes siūlymai dėl dokumentų, saugomų reikiamo saugyklų ploto neturinčiuose valstybės archyvuose, perkėlimo į kitus valstybės archyvus buvo įforminti Lietuvos vyriausiojo archyvaro įsakymais, taip pat daugiau parengta teisės aktų, susijusių su valstybės archyvų atliekama veikla.

R-01-02-01-02 Surengtų mokymų, seminarų dokumentų ir archyvų valdymo klausimais skaičius. Įvykdymas 179,2 %

Valstybės archyvai, atsižvelgdami į jiems priskirtų įstaigų darbuotojų poreikį, vedė daugiau seminarų, nei planuota. Klaipėdos apskrities archyvas surengė 10 seminarų (vietoj planuotų 4), daugiau seminarų vedė Lietuvos valstybės naujasis archyvas, Marijampolės apskrities archyvas, Šiaulių apskrities archyvas, Utenos apskrities archyvas, Vilniaus apskrities archyvas.

P-01-02-01-01-03 Valstybės ir ES institucijų sudarytų darbo grupių ir komisijų posėdžių, tarptautinių organizacijų susitikimų (konferencijų) skaičius. Įvykdymas 406,7 %

2013 metais buvo aktyviai dalyvauta Baltijos šalių nacionalinių archyvų, Tarptautinės archyvų tarybos konferencijose, be LVAT organizuotų trijų neformalių susitikimų, buvo itin aktyviai dalyvaujama ES Tarybos Informavimo darbo grupės (B.09) veikloje (tiesiogiai dalyvauta 6 posėdžiuose), kituose susitikimuose.

P-01-02-01-02-03 Įvertintų įstaigų pateiktų dokumentų, kurių duomenys derinami, kiekis. Įvykdymas 173,3 %

Įstaigų pateiktų derinti apskaitos dokumentų kiekio rezultatai yra prognozuojami, tačiau įstaigos, ypač vykstant struktūriniais pokyčiams, optimizuojant veiklos procesus (įskaitant ir nurodymus sutvarkyti veiklos dokumentus pagal nustatytus reikalavimus), pateikė derinti gerokai daugiau dokumentų registrų sąrašų (1007 vietoj planuotų 487), bylų apyrašų (4473 vietoj planuotų 2785), dokumentų naikinimo aktų (2634 vietoj planuotų 1002). Didelę dalį suderintų dokumentų naikinimo aktų sudarė savivaldybių administracijų archyvuose saugomų likviduotų privačių įmonių dokumentų, kurių saugojimo terminai pasibaigė, dokumentų naikinimo aktai. Pavyzdžiui, Tauragės apskrities archyvas nurodė, kad rajonų savivaldybių administracijos, pasinaudojusios darbo biržos siūlymu, pagal terminuotas darbo sutartis priėmė papildomai darbuotojų archyvo tvarkymui, todėl pateiktų ir suderintų bylų apyrašų (tęsinių) ir naikinimo aktų kiekis per ataskaitinį laikotarpį viršytas.

R-01-02-02-01 Valstybės archyvų priimtų saugoti ir jų sutvarkytų dokumentų kiekis. Įvykdymas 133,1 %

Papildant Nacionalinį dokumentų fondą iš nevalstybinių organizacijų ir privačių juridinių asmenų priimta saugoti daugiau dokumentų, nei buvo planuota, taip pat didesnis kiekis dokumentų perimtas ir užsienyje veikiančių subjektų. Pirmą kartą į valstybės archyvus (į Elektroninio archyvo informacinę sistemą) priimti elektroniniai dokumentai.

Daugiau nei planuota saugomų dokumentų, tarp jų ir vaizdo bei garso dokumentų, sutvarkė ir viešai prieigai pateikė LCVA, Literatūros ir meno archyvas (LLMA), Lietuvos valstybės naujasis archyvas (LVNA). LVIA per 2013 m. iš anksčiau perimtų saugoti dokumentų sudarė 20 naujų fondų.

P-01-02-02-01-01 Iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių priimtų saugoti dokumentų kiekis. Įvykdymas 142,4 %

Daugiau nei planuota priėmė Vilniaus apskrities archyvas (planuota priimti 702 apsk. vnt., priimta saugoti 4075 apsk. vnt.) – neplanuotai buvo priimti likviduotų darbo biržų ir Vilniaus rajono apylinkės teismo dokumentai. Klaipėdos apskrities archyvas neplanuotai priėmė saugoti Lietuvos statistikos departamento teritorinio Klaipėdos skyriaus 1768 apsk. vnt. dokumentų. Marijampolės apskrities archyvas papildomai priėmė Šakių rajono savivaldybės administracijos (su struktūriniais padaliniais), Šakių ir Vilkaviškio rajonų apylinkių teismų dokumentus (planuota priimti 1500 apsk. vnt., priimta 2186 apsk. vnt.).

P-01-02-02-01-02 Iš privačių juridinių ar fizinių asmenų, nevalstybinių organizacijų ir kitų organizacijų papildant NDF priimtų saugoti dokumentų kiekis. Įvykdymas 1.321,6 %

Šiuos rezultatus lėmė ta aplinkybė, kad daugiau nei planuota dokumentų buvo priimta iš privačių fizinių asmenų ir užsienyje veikiančių organizacijų. Daugiau nei planuota dokumentų priėmė LCVA, Klaipėdos apskrities archyvas, LVNA, LLMA. Minimiams rezultatams įtakos turi ir tai, kad privatūs juridiniai asmenys, nevalstybinės organizacijos ar užsienyje veikiantys subjektai pagal teisės aktus savo sprendimą perduoti dokumentus archyvui gali pateikti jau prasidėjus

kalendoriniams metams, ir archyvas, nustatęs išliekamąją vertę turinčius dokumentus, dokumentus priima toliau saugoti.

P-01-02-02-01-06 Mikrofilmuočių dokumentų kiekis. Įvykdymas 151,0 %

Mikrofilmuotos mažiau lapų turinčios bylos (mikrofilmuotas kadru kiekis įvydytas ir yra nežymiai didesnis už planinę reikšmę).

P-01-02-03-01-01 Skaitmenintų dokumentų (rašytinių ir fotodokumentų) skaitmeninių vaizdų skaičius. Įvykdymas 151,1 %

Skaitmenintų dokumentų skaitmeninių vaizdų kiekis išaugo dėl vaizdų kiekio, kuris paliktas saugoti archyvuose įgyvendinant vykdomus skaitmeninimo tęstinius projektus (susitarimus). Taip pat įtakos galėjo turėti archyvų (LYA ir Kauno apskrities archyvo) papildomai įsigyta nauja dokumentų skaitmeninimo įranga.

P-01-02-03-01-02 Skaitmenintų vaizdo ir garso dokumentų trukmė (per metus). Įvykdymas 138,3 %

Didesnė nei planuota skaitmenintų garso dokumentų trukmė (nors planuotas skaitmenintų garso dokumentų kiekis apskaitos vienetais nežymiai viršytas). Sudėtinga prognozuoti faktinę skaitmenintų garso dokumentų trukmę.

P-01-02-03-01-03 Elektroninio archyvo informacinės sistemos duomenų bazėje pateiktas apyrašų kiekis. Įvykdymas 151,6 %

Pateiktas didesnis apyrašų kiekis, nes skaitmeninta daugiau apyrašų. Apyrašams skaitmeninti pasitelkta atskiruose archyvuose praktika atlikusių studentų pagalba.

P-01-02-03-02-01 Dokumentų skaitytojų apsilankymų skaičius. Įvykdymas 134,1 %

Didesnį skaitytojų aktyvumą lėmė aktyvus valstybės archyvų dalyvavimas edukaciniuose, kultūriniuose projektuose, populiarinant dokumentinį paveldą, rengiant parodas, renginius, skelbiant publikacijas. Šiuos rezultatus galėjo įtakoti ir LCVA 2013 m. sudaryta galimybė skaityti LVIA dokumentų mikrofilmus.

P-01-02-03-02-02 Dokumentų parodų skaičius. Įvykdymas 181,3 %

Valstybės archyvai gana aktyviai prisidėjo prie kitų įstaigų iniciatyvos rengiant parodas (dalyvauta rengiant 21 parodą).

P-01-02-03-02-04 Identifikuotų iš Lietuvos išvežtų ir kitų su Lietuva susijusių dokumentų skaičius. Įvykdymas 466,7 %

LVIA darbuotojai Lomžos vyskupijos archyve vietoj planuotų 3 dokumentų rinkinių identifikavo 14 Lietuvos Romos katalikų bažnyčių archyvus (fondus), kurių dokumentai yra susiję su Lietuva.

P-01-02-04-01-01 Išduotų (patikslintų) ar panaikintų licencijų teikti dokumentų tvarkymo ir (ar) saugojimo paslaugas skaičius. Įvykdymas 130,0 %

Buvo gauta daugiau nei planuota prašymų išduoti (patikslinti) licencijas teikti dokumentų tvarkymo ir (ar) saugojimo paslaugas.

P-01-02-04-01-03 Asmenims suteiktų administracinių paslaugų kiekis. Įvykdymas 134,5 %

Kreipėsi daugiau asmenų dėl informacijos pateikimo apie valstybės archyvų, kitų institucijų, įstaigų, įmonių saugomus dokumentus.

P-01-02-04-01-05 Vartotojų užsakymu pagamintų analoginių kopijų skaičius. Įvykdymas 142,1 %

Sudėtinga tiksliai prognozuoti klientų užsakymų apimtis. Gauta ir įvykdyta daugiau užsakymų analoginėms kopijoms gaminti. LYA pagamino didesnę analoginių kopijų kiekį LGGRTC, LVIA pagamino didesnę dokumentų kopijų (mikrofilmų) skaičių Jutos genealogų draugijai.

P-01-02-04-01-06 Vartotojų užsakymu pagamintų skaitmeninių kopijų (rašytinių ir fotodokumentų) skaičius. Įvykdymas 140,8 %

Pagamintų skaitmeninių kopijų skaičius išaugo dėl padidėjusio užsienio partnerių pateiktų užsakymų dokumentams kopijuoti skaičiaus. Atskiri projektai įgyvendinami projekto partneriui tik einamaisiais metais gavus atitinkamą finansavimą, todėl archyvams planuoti užsakomų vaizdų kiekį sudėtinga.

P-01-02-04-01-07 Vartotojų užsakymu pagamintų skaitmeninių kopijų (vaizdo ir garso dokumentų) skaičius. Įvykdymas 703,5 %

2013 m. neprognozuotai padidėjo šios teikiamos paslaugos paklausa. Net 22 institucijos ir įstaigos užsakė pagaminti skaitmenines kino dokumentų kopijas ar jų fragmentus. Smarkiai išaugo ir užsakomų kopijų trukmė.

P-01-02-04-02-01 Parengtų vidaus administravimo teisės aktų skaičius. Įvykdymas 177,5 %

Daugiau parengta teisės aktų, susijusių su LVAT ir valstybės archyvų atliekama veikla.

P-01-02-04-02-02 Kvalifikaciją kėlusią valstybės tarnautojų ir darbuotojų skaičius. Įvykdymas 267,1 %

Tai, kad ši reikšmė viršyta daugiau nei dvigubai, iš esmės lėmė viena pagrindinė priežastis: dėl lėšų, skirtų darbuotojų kvalifikacijai tobulinti, stygiaus LVAT ir valstybės archyvų metiniuose personalo darbuotojų mokymo planuose paprastai nenumatoma itin ambicingų mokymo planų – dažniausiai pagal poreikį planuojama dalyvauti kompiuterinio raštingumo, viešųjų pirkimų srities ar elektroninių dokumentų valdymo mokymuose. Tačiau turėdami galimybę darbuotojai noriai dalyvauja įvairių institucijų rengiamuose nemokamuose seminaruose ar mokymuose. Visi šie mokymai iš anksto nebuvo planuoti.

PROGRAMOS ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso asignavimų programai (1+2)	18181,0	18045,8	99,3%
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	18181,0	18045,8	99,3%
iš jo:			
1.1. bendrojo finansavimo lėšos			
1.2. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos			
1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos	1438,0	1304,8	91
2. Kiti šaltiniai (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)			

LVAT ir 15 valstybės archyvų 2013 m. vykdė 20 programos priemonių, o sąmatas tikslinti pagal priemones ir ekonominės klasifikacijos straipsnius galima tik šimtais litų, todėl

LVAT ir kai kuriuose valstybės archyvuose 2013 m. liko nepanaudotų asignavimų (po kelias dešimtis litų) atskirose priemonėse ir ekonominės klasifikacijos straipsniuose. Bendra pagal finansavimo šaltinį valstybės biudžeto lėšos nepanaudotų asignavimų suma – 2,0 tūkst. Lt.

Pagal Lietuvos Respublikos 2013 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 2 priedėlį, biudžetinių įstaigų pajamų įmokų planas buvo patvirtintas 1026 tūkst. Lt. 2013 m. biudžetinių įstaigų pajamų įmokų planas buvo patikslintas – 1438 tūkst. Lt (su viršplaninių pajamų įmokų suma). Pajamų įmokų, gautų į valstybės biudžetą, mažesnę panaudojimo procentą lėmė tai, kad kai kurie valstybės archyvai metų pabaigoje neturėjo galimybių panaudoti visų lėšų: Valstybinės mokesčių inspekcijos sąskaitoje liko 120,4 tūkst. litų, o valstybės archyvų banko surenkamosiose sąskaitose – 14,7 tūkst. litų pajamų įmokų už 2013 metus.

Valstybės perduotos savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijos koordinavimas (01.03) Programoje buvo numatytas šis tikslas:

1 tikslas – koordinuoti valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti skirtų asignavimų naudojimą.

Įgyvendinant šį tikslą buvo siekiama kuo efektyvesnio Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų, skirtų valstybės perduotos savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti, panaudojimo.

2013 m. buvo vykdyti šie esminiai darbai: analizuotos savivaldybių administracijų pateiktos valstybės perduotos savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijos atlikimo 2012 metų ataskaitos, atliktas 2013 metų patvirtintų dotacijų sumų paskirstymas savivaldybėms bei analizuoti duomenys apie jų panaudojimą, apskaičiuotas ir pateiktas Lietuvos Respublikos finansų ministerijai lėšų poreikis valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti 2014 metams. Taip pat kas ketvirtį rengtos mokėjimo paraiškas per Valstybės biudžeto apskaitos ir mokėjimų sistemą (VBAMS) ir teiktos Finansų ministerijai, kad kiekvienai savivaldybei laiku būtų perduotos dotacijoms skirtos lėšos; kas ketvirtį tikrintos savivaldybių pateiktos pažymos dėl finansavimo sumų.

2013 metų pirmojo pusmečio duomenų analizė įtakojo einamųjų metų patvirtintų dotacijų sumų perskirstymą savivaldybėms. Perskirstyta savivaldybėms skirtų tikslinių dotacijų suma siekė 71 tūkst. Lt. Dvylikai savivaldybių administracijų asignavimai buvo sumažinti, devyniolikai – atitinkamai padidinti.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Kodai	Tikslų, uždavinių ir vertinimo kriterijų pavadinimai, matavimo vienetai	2013-ųjų metų vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	1 tikslas: Koordinuoti valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti skirtų asignavimų naudojimą			
R-01-03-01-01	Perskirstytų dotacijų dalis (proc. nuo visos dotacijų sumos), procentai	1,0	1,53	153,0 %

	1 uždavinys: Siekti valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti jų panaudojimo analizę bei vykdyti savivaldybėms skirtų asignavimų naudojimo kontrolę			
P-01-03-01-01-01	Išanalizuotų savivaldybių administracijų pateiktų dokumentų skaičius (vnt.), vienetai	240,0	360,0	150,0 %

Viršytų vertinimo kriterijų reikšmių priežastys (vertinamos reikšmės, viršijusios planuotas reikšmes 125 procentų):

R-01-03-01-01 Perskirstytų dotacijų dalis (proc. nuo visos dotacijų sumos). Įvykdymas 153,0 %

Savivaldybės administracijų pateiktų 2013 m. pirmo pusmečio duomenų analizė įtakojo einamųjų metų patvirtintų dotacijų sumų perskirstymą savivaldybėms. Perskirstyta savivaldybėms skirtų tikslinių dotacijų suma siekė 71 tūkst. Lt. Laiku atlikus skirtų asignavimų panaudojimo bei funkcijos vykdymo vertinimą, buvo užtikrintas racionalus ir tikslingas lėšų panaudojimas.

P-01-03-01-01-01 Išanalizuotų savivaldybių administracijų pateiktų dokumentų skaičius. Įvykdymas 150,0 %

Neplanuotai papildomai buvo nagrinėtos savivaldybių administracijų teiktos antro ir trečio ketvirčių pažymos dėl finansavimo sumų.

PROGRAMOS ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso asignavimų programai (1+2)	4626	4612,3	99,7
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	4626	4612,3	99,7
iš jo:			
1.1. bendrojo finansavimo lėšos			
1.2. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos			
1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos			
2. Kiti šaltiniai (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)			

Savivaldybių administracijos (24 savivaldybių) į Valstybės izdo sąskaitą grąžino 2013 metais nepanaudotų asignavimų likučius – 13730,03 Lt.

III. KOORDINUOJAMŲ TARPINSTITUCINIŲ VEIKLOS PLANŲ, PLĖTROS PROGRAMŲ IR STRATEGIJŲ ĮGYVENDINIMAS

LVAT 2013 m. nekoordinavo tarpinstitucinių veiklos planų, plėtros programų ar strategijų.

IV. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

LVAT ir valstybės archyvai nekoordinavo ir nebuvo tiesiogiai atsakingi už Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr.228 (toliau – Programa) įgyvendinimą. Tačiau vykdydami Nacionalinio dokumentų fondo, Lietuvos kino paveldo dokumentų skaitmeninimo darbus bei didindami prieigą prie jų. LVAT ir valstybės archyvai prisideda prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo 135 prioritetinės priemonės „Suskaitmeninti Lietuvos kultūros paveldo objektus, saugomus archyvuose, bibliotekose, muziejuose ir kitose atminties institucijose, ir jų pagrindu plėtoti viešai prieinamus skaitmeninius produktus ir paslaugas“ įgyvendinimo.

2013 metų kultūros paveldo skaitmeninimo rezultatų ataskaita pateikta šios priemonės koordinatoriui – Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai.

V. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI

1. Didinsime prieigą prie valstybės archyvuose saugomų Nacionalinio dokumentų fondo dokumentų.
2. Sieksime veiksmingiau reglamentuoti dokumentų ir archyvų valdymo srities valstybinį administravimą.
3. Gerinsime dokumentų saugojimo sąlygas valstybės archyvuose
4. Skatinsime visuomenės domėjimąsi valstybės archyvuose saugomais Nacionalinio dokumentų fondo dokumentais.

Lietuvos vyriausiasis archyvaras

Ramojus Kraujelis